

**OGÓLNE WARUNKI GRUPOWEGO UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ
OSÓB FIZYCZNYCH W ŻYCIU PRYWATNYM**

ustalone uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej nr UZ/452/2009 z dnia 29 października 2009 r.

ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/421/2010 z dnia 26 listopada 2010 r.,
uchwałą nr UZ/63/2012 z dnia 27 lutego 2012 r. oraz uchwałą nr UZ/393/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r.

Kod warunków: 59 Gru

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 9 ust. 1-2 i 6, § 11ust. 2-5, § 12, § 13 ust. 1, 3, § 15, §17 ust 1-3, § 19, § 20 ust. 1, § 21 ust. 1, 3-7, § 22 ust. 4,6.
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 3, § 4, § 5 ust. 6, § 6, § 8, § 9 ust. 3, 5, § 13 ust. 1, 3, § 15, §17 ust. 4, § 20 ust. 2, § 21 ust. 2, § 22 ust. 3

Postanowienia ogólne

- § 1. Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej osób fizycznych w życiu prywatnym, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów grupowego ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwaną dalej „PZU SA”, z Ubezpieczającymi na rachunek Ubezpieczonych, obejmujących ochroną odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonych w życiu prywatnym.
- § 2. 1. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy grupowego ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od uregulowań OWU.
2. PZU SA zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów grupowego ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
3. W razie wprowadzenia do umowy grupowego ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
- § 3. W sprawach nie uregulowanych w OWU, do umowy grupowego ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

Definicje

- § 4. Przez użyte w OWU pojęcia należy rozumieć:
- 1) **amatorskie uprawianie sportu** - uprawianie sportu rekreacyjnie, jako formy wypoczynku bądź celem utrzymania lub regeneracji sił witalnych;
 - 2) **choroba zakaźna** - choroba wywołana zakażeniem drobnoustrojami, jadami wytwarzanymi przez drobnoustroje lub zarażeniem pasożytami;

- 3) **czynności życia prywatnego** - czynności wykonywane przez Ubezpieczonego dotyczące jego sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą zarobkową, praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia funkcji, w tym funkcji honorowych w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych oraz pracy w charakterze wolontariusza;
- 4) **deklaracja przystąpienia** – oświadczenie woli Ubezpieczonego, w którym wyraża on zgodę na objęcie ochroną ubezpieczeniową na warunkach określonych w OWU;
- 5) **dokument ubezpieczenia** – polisa, karta, certyfikat lub inny dokument potwierdzający zawarcie umowy grupowego ubezpieczenia;
- 6) **odszkodowanie** - świadczenie pieniężne przysługujące od PZU SA uprawnionemu w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, za który PZU SA na podstawie OWU ponosi odpowiedzialność;
- 7) **osoba bliska** - małżonek, konkubent, wstępny, zstępny, brat, siostra, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
- 8) **osoba trzecia** – każda osoba nie będąca Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
- 9) **pomoc domowa** – każda osoba (gospośnia, ogrodnik, opiekunka do dzieci, osoba sprawująca opiekę nad osobą niepełnosprawną, osoba sprawująca opiekę nad psem) wykonująca powierzone prace pomocnicze w gospodarstwie domowym na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym;
- 10) **psy agresywne** – rasy psów uznawanych za agresywne na podstawie obowiązujących przepisów prawa polskiego oraz psy o widocznych cechach tych ras;
- 11) **sporty wysokiego ryzyka** – następujące sporty, których uprawianie wymaga ponadprzeciętnych umiejętności:
 - a) sporty motorowe lub motorowodne (sporty, których nie można uprawiać bez silnika stosowanego jako bezpośredni napęd lub siła pociągowa),
 - b) sporty powietrzne: szybownictwo, baloniarstwo, skoki ze spadochronem, lotniarstwo, paralotniarstwo, motolotniarstwo, pilotowanie jakichkolwiek samolotów silnikowych,
 - c) żeglarstwo morskie,
 - d) sztuki walki i sporty obronne;
- 12) **suma gwarancyjna** - kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA;
- 13) **szkoda** – szkoda na osobie lub szkoda rzeczowa;
- 14) **szkoda na osobie** – szkoda powstała wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 15) **szkoda rzeczowa** - szkoda powstała wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 16) **terroryzm** – działanie skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych;
- 17) **Ubezpieczający** - osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, która zawarła umowę grupowego ubezpieczenia;
- 18) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, pozostająca w stosunku prawnym z Ubezpieczającym, w szczególności w stosunku zatrudnienia, członkostwa, bądź innym zaakceptowanym przez PZU SA, na rachunek której została zawarta umowa grupowego ubezpieczenia;
- 19) **umowa grupowego ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia zawarta przez Ubezpieczającego na rachunek Ubezpieczonego, na podstawie której Ubezpieczonemu udzielana jest ochrona ubezpieczeniowa na warunkach określonych w OWU;
- 20) **wyczynowe uprawianie sportu** - formę aktywności fizycznej polegającą na uprawianiu dyscyplin sportu w celu uzyskania w drodze rywalizacji, maksymalnych wyników sportowych przez osoby będące członkami klubów, związków i organizacji sportowych;
- 21) **wypadek ubezpieczeniowy** – działanie lub zaniechanie, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia;

- 22) **zakażenie** - wniknięcie do organizmu i rozwój w nim żywego, biologicznego czynnika chorobotwórczego;
- 23) **zwierzęta egzotyczne** – zwierzęta, których naturalne środowisko nie znajduje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej
- 24) **rezygnacja z ochrony ubezpieczeniowej** – wystąpienie z umowy ubezpieczenia grupowego.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

- § 5. 1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) jest on zobowiązany do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna osoby bliskiej Ubezpieczonego, o ile pozostaje z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) jest ona zobowiązana do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej.
 3. Ponadto przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna pomocy domowej wobec osób trzecich za szkody na osobie lub szkody rzeczowe będące następstwem czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) wyrządzone podczas wykonywania powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym.
 4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
 5. Z zastrzeżeniem § 8, ochroną ubezpieczeniową objęte są w szczególności szkody wyrządzone:
 - 1) wskutek posiadania lub użytkowania nieruchomości łącznie ze szkodami wodno-kanalizacyjnymi,
 - 2) wskutek posiadania lub używania ruchomości, w tym urządzeń gospodarstwa domowego, roweru, wózka inwalidzkiego,
 - 3) przez posiadane zwierzęta,
 - 4) wskutek amatorskiego uprawiania sportu.
 6. PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej osób, o których mowa w ust. 1 - 3, z zastrzeżeniem postanowień OWU.
- § 6. Warunkiem odpowiedzialności PZU SA jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia (niezależnie od momentu powstania lub ujawnienia się szkody) oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
- § 7. Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyłączenia odpowiedzialności

- § 8. 1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
- 1) wyrządzone umyślnie,
 - 2) wyrządzone osobie bliskiej Ubezpieczonego,
 - 3) wyrządzone pomocy domowej podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym,
 - 4) wyrządzone przez pomoc domową wskutek czynności nie mieszczących się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;
 - 5) wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
 - 6) wyrządzone przez posiadane zwierzęta hodowlane, gospodarskie, przeznaczone do sprzedaży,
 - 7) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych,

- 8) wyrządzone wskutek wyczynowego uprawiania sportu lub wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka,
- 9) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażeń,
- 10) powstałe w następstwie działań wojennych, aktów sabotażu, terroryzmu, strajków, niepokoju społecznych,
- 11) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków,
- 12) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych, substytutów pieniądza, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, papierów wartościowych, dokumentów, nośników danych lub zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub przedmiotów o charakterze zabytkowym lub unikatowym,
- 13) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego,
- 14) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia, wibracji lub działania hałasu,
- 15) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem szkody na osobie,
- 16) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej,
- 17) związane z dostępem lub korzystaniem z Internetu,
- 18) powstałe w związku z wynajmem nieruchomości lub pokoi gościnnych,
- 19) wyrządzone przez zwierzęta nie poddane wymaganym szczepieniom ochronnym lub badaniom profilaktycznym,
- 20) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy,
- 21) wyrządzone przez posiadane psy agresywne,
- 22) wyrządzone przez posiadane zwierzęta egzotyczne,
- 23) powstałe z tytułu posiadania lub używania koni,
- 24) powstałe z tytułu posiadania pasieki,
- 25) powstałe z tytułu uczestnictwa w polowaniach,
- 26) powstałe z tytułu posiadania lub używania broni palnej, pneumatycznej oraz amunicji do tej broni,
- 27) powstałe z tytułu posiadania lub używania jednostek pływających,
- 28) wyrządzone wskutek amatorskiego uprawiania snowboardu,
- 29) wyrządzone w związku z posiadaniem, kierowaniem lub używaniem pojazdów mechanicznych nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywien sądowych i administracyjnych, zadatków, roszczeń z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których Ubezpieczony lub osoba, o której mowa w § 5 ust. 2 lub 3 są zobowiązani.

Suma gwarancyjna

- § 9. 1. Sumę gwarancyjną w odniesieniu do Ubezpieczonego ustala Ubezpieczający w porozumieniu z PZU SA w umowie grupowego ubezpieczenia.
2. W przypadku, gdy w umowie grupowego ubezpieczenia ustalone są warianty sumy gwarancyjnej dla Ubezpieczonego, Ubezpieczony w deklaracji przystąpienia dokonuje wyboru odpowiedniego wariantu sumy gwarancyjnej spośród ustalonych w tej umowie.
3. Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w danym okresie odpowiedzialności PZU SA.
4. Dokonanie przez Ubezpieczonego zmiany wysokości sumy gwarancyjnej może nastąpić w trybie określonym w § 11 ust. 4.

5. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 6 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
6. W ramach sumy gwarancyjnej PZU SA zobowiązany jest do:
 - 1) zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania środków podjętych przez Ubezpieczonego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
 - 2) pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU SA, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody,
 - 3) pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
 - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU SA,
 - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności, jeżeli PZU SA zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
 - c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU SA wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

Umowa ubezpieczenia Przystąpienie do umowy ubezpieczenia

- § 10. 1. Umowę grupowego ubezpieczenia zawiera się na piśmie na czas określony lub nieokreślony z rocznymi następującymi po sobie okresami ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Umowa grupowego ubezpieczenia może być również zawarta na podstawie wniosku Ubezpieczającego i imiennego wykazu osób, które wyraziły gotowość przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia wraz z deklaracjami przystąpienia. W takim przypadku do zawarcia umowy grupowego ubezpieczenia dochodzi z dniem zapłacenia pierwszej raty składki z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową wszystkich osób, objętych ww. wykazem. Roczny okres ubezpieczenia dla tej umowy liczy się od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym doszło do jej zawarcia. Zawarcie umowy grupowego ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia, który otrzymuje Ubezpieczający.
 3. Umowa grupowego ubezpieczenia zawarta na czas określony może przewidywać automatyczne jej przedłużanie na kolejne roczne okresy ubezpieczenia na warunkach ustalonych dla poprzedniego rocznego okresu ubezpieczenia, o ile żadna ze stron nie złoży najpóźniej na 30 dni przed upływem dotychczasowego okresu ubezpieczenia oświadczenia o jej nie przedłużaniu.
 4. Umowa grupowego ubezpieczenia zawarta na czas nieokreślony może być przez każdą ze stron w każdym czasie wypowiedziana na piśmie z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego. W przypadku wypowiedzenia umowy grupowego ubezpieczenia nie jest możliwe przystępowanie do tej umowy począwszy od pierwszego dnia okresu wypowiedzenia.
 5. Jeżeli umowa grupowego ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy grupowego ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą - w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU SA nie poinformował Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy grupowego ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
- § 11. 1. Przed przystąpieniem Ubezpieczonego do umowy grupowego ubezpieczenia Ubezpieczający udostępni mu tekst OWU.
2. Przystąpienie Ubezpieczonego do umowy grupowego ubezpieczenia następuje na podstawie deklaracji przystąpienia. W przypadku gdy deklaracja przystąpienia składana jest na formularzu, przystąpienie Ubezpieczonego do umowy grupowego ubezpieczenia następuje po wypełnieniu i podpisaniu formularza deklaracji przystąpienia oraz potwierdzeniu przyjęcia jej przez Ubezpieczającego. Deklaracja przystąpienia zawierająca potwierdzenie jej przyjęcia

przez Ubezpieczającego stanowi dowód objęcia ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia. Jeden egzemplarz deklaracji przystąpienia otrzymuje Ubezpieczony.

3. Umowa grupowego ubezpieczenia może przewidywać inny tryb przystąpienia Ubezpieczonego do umowy grupowego ubezpieczenia.
 4. Dokonanie przez Ubezpieczonego zmiany wysokości sumy gwarancyjnej może nastąpić poprzez złożenie Ubezpieczającemu pisemnego oświadczenia o rezygnacji z dotychczasowej ochrony ubezpieczeniowej oraz nowej deklaracji przystąpienia z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz § 13 ust. 1 – 3.
 5. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
 6. Ubezpieczony może żądać, by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy grupowego ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.
- § 12. Ubezpieczony jest zobowiązany zgłaszać Ubezpieczającemu zmiany danych osobowych oraz adresowych zawartych w deklaracji przystąpienia. Zmiana danych osobowych i adresowych Ubezpieczonego nie jest traktowana jako złożenie nowej deklaracji przystąpienia.

Początek i koniec odpowiedzialności PZU SA

- § 13. 1. Odpowiedzialność PZU SA w stosunku do Ubezpieczonego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po dniu przystąpienia Ubezpieczonego do umowy grupowego ubezpieczenia i kończy się z upływem tego z rocznych okresów ubezpieczenia ustalonych w danej umowie grupowego ubezpieczenia, w którym Ubezpieczony przystąpił do tej umowy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. W przypadku umowy grupowego ubezpieczenia zawartej na czas nieokreślony albo w przypadku umowy grupowego ubezpieczenia zawartej na czas określony obejmującej więcej niż jeden roczny okres ubezpieczenia, okres odpowiedzialności w stosunku do Ubezpieczonego ulega automatycznemu przedłużeniu na kolejny roczny okres odpowiedzialności PZU SA odpowiadający rocznemu okresowi ubezpieczenia ustalonemu w danej umowie grupowego ubezpieczenia. Również w przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 3 odpowiedzialność PZU SA w stosunku do Ubezpieczonego ulega automatycznemu przedłużeniu na roczny okres odpowiedzialności PZU SA odpowiadający rocznemu okresowi ubezpieczenia na jaki przedłużono umowę grupowego ubezpieczenia.
 3. W przypadku umowy grupowego ubezpieczenia, o której mowa w § 10 ust. 2, odpowiedzialność PZU SA w stosunku do Ubezpieczonego objętego wykazem, za którego zapłacono pierwszą ratę składki, rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym doszło do zawarcia tej umowy. Natomiast odpowiedzialność PZU SA w stosunku do Ubezpieczonego, który przystąpił do umowy grupowego ubezpieczenia po jej zawarciu rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po dniu przystąpienia.
 4. Jeżeli PZU SA ponosi w stosunku do Ubezpieczonego odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem pierwszej raty składki, a nie została ona zapłacona w terminie, PZU SA może wypowiedzieć umowę grupowego ubezpieczenia w zakresie tego Ubezpieczonego ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy odpowiedzialność w stosunku do tego Ubezpieczonego wygasa z końcem okresu odpowiedzialności PZU SA wobec tego Ubezpieczonego, za który przypadała niezapłacona składka.

§ 14 Ubezpieczony ma prawo w każdej chwili zrezygnować z ochrony ubezpieczeniowej składając Ubezpieczającemu pisemne oświadczenie o rezygnacji. W takim przypadku ochrona ubezpieczeniowa w odniesieniu do Ubezpieczonego wygasa z upływem miesiąca kalendarzowego, w którym Ubezpieczony złożył Ubezpieczającemu pisemne oświadczenie o rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej.

- § 15 Oprócz przypadku wskazanego w § 14 ochrona ubezpieczeniowa w odniesieniu do Ubezpieczonego wygasa także :
- 1) z upływem okresu, na jaki została zawarta umowa grupowego ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 10 ust. 3,
 - 2) z dniem wyczerpania sumy gwarancyjnej,

- 3) z dniem odstąpienia przez Ubezpieczającego od umowy grupowego ubezpieczenia, o którym mowa w § 10 ust. 5,
- 4) z dniem rozwiązania umowy grupowego ubezpieczenia, o którym mowa w § 10 ust. 4 i § 18,
- 5) w przypadku, o których mowa w § 13 ust. 4,
- 6) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki z tytułu odpowiedzialności PZU SA wobec danego Ubezpieczonego wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności wobec tego Ubezpieczonego.

Składka ubezpieczeniowa

§ 16. 1. Składkę ubezpieczeniową ustala się na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy grupowego ubezpieczenia. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA.

2. Składka ubezpieczeniowa obliczana jest w zależności od:
 - 1) wysokości sumy gwarancyjnej,
 - 2) indywidualnej oceny ryzyka.
3. Składka ubezpieczeniowa za okres odpowiedzialności PZU SA płatna jest w ratach. Szczegółowe zasady i terminy zapłaty rat składki oraz ich wysokość określa umowa grupowego ubezpieczenia.
4. Jeżeli zapłata raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie przelewu bankowego albo przekazu pocztowego, za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku PZU SA pełną, wymagalną kwotą określoną w umowie grupowego ubezpieczenia.
5. Składka nie podlega indeksacji.

Prawa i obowiązki stron

§ 17. 1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy grupowego ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę grupowego ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy grupowego ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

2. W czasie trwania umowy grupowego ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU SA niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 14 dni od otrzymania o nich wiadomości.
3. Obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 18. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie. § 19. Ubezpieczający jest zobowiązany:

- 1) poinformować Ubezpieczonego o postanowieniach umowy grupowego ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków;
- 2) doręczać PZU SA i Ubezpieczonym dokumenty związane z obsługą umowy grupowego ubezpieczenia – na żądanie PZU SA lub Ubezpieczonego;

- 3) wyznaczyć osobę odpowiedzialną za wykonywanie umowy grupowego ubezpieczenia przez Ubezpieczającego oraz poinformować Ubezpieczonych i PZU SA o wyznaczeniu oraz zmianach takiej osoby;
- 4) doręczać PZU SA w formie i terminach ustalonych w umowie grupowego ubezpieczenia imienne wykazy Ubezpieczonych, za których opłacana jest rata składki ubezpieczeniowej za dany okres odpowiedzialności PZU SA;
- 5) przekazywać PZU SA informacje, o których mowa w § 12.

Obowiązki Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w razie zajścia wypadku

- § 20. 1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
- § 21. 1. Ubezpieczający lub Ubezpieczony ma obowiązek zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym w terminie 7 dni od dnia jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości .
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego .
3. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W razie wystąpienia przez poszkodowanego przeciwko Ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie, Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU SA.
5. W przypadku wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 4, na drogę sądową, Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU SA.
6. Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć PZU SA orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.
7. W razie powstania wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony jest zobowiązany do podjęcia aktywnej współpracy z PZU SA w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

Ustalenie i wypłata odszkodowania oraz obowiązki informacyjne PZU SA

- § 22. 1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia, o którym mowa w § 21 ust. 4, nie wywołuje skutków prawnych względem PZU SA, jeżeli PZU SA nie wyraził na to uprzedniej zgody.
4. Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU SA zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
- 1) świadczenie jednorazowe,

- 2) renty czasowe,
 - 3) renty dożywotnie.
5. PZU SA jest zobowiązany:
- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
 - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
 - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
 - b) Ubezpieczonego w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 - o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
 - 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
 - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
 - b) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 - wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniające całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
 - 4) do udostępniania Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
 - 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
 - 6) na żądanie Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
 - 7) na żądanie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.
6. PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.

Postanowienia końcowe

§ 23.

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do PZU SA, w którym zgłasza on zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez PZU SA.
2. Reklamację składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.

3. Reklamacja może być złożona w formie:
- 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
 - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801-102-102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
 - 3) elektronicznej - wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
4. PZU SA rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 4, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
- 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
 - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
 - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź PZU SA na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
7. Klientowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
- 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
 - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Skargę lub zażalenie, niebędące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się na piśmie za pośrednictwem dowolnej jednostki organizacyjnej PZU SA.
9. Skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostkę organizacyjną określoną w przepisach wewnętrznych PZU SA obowiązujących na dzień składania skargi lub zażalenia. Informacja w tym zakresie jest dostępna w jednostkach organizacyjnych PZU SA.
10. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
11. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

§ 24.

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy grupowego ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy grupowego ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

§ 25. OWU w niniejszym brzmieniu mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 stycznia 2016 r.